

Město Krásná Lípa

Odbor MěÚ: sekretariát starosty

Číslo jednací: 03480/16/KAV

Vyřizuje: Jan Kolář

Telefon: 412 354 830

Dne: 14.07.2016

Veřejná ochránkyně práv
Mgr. Anna Šabatová Ph.D
Údolní 39
60 200 Brno

Vážená paní veřejná ochránkyně práv,

dne 20. 6. 2016 jsme pod Sp. zn. 5495/2015VOP/LO od Vás obdrželi výzvu ve věci řešení situace v prvních třídách naší základní školy, na kterou poukazuje několik nespokojených rodičů ve stížnosti adresované Vašemu úřadu.

Rada města Krásná Lípa se Vaším dopisem zabývala a bylo mi usnesením RM č. 29-02/2016 ze dne 22. 6. 2016 uloženo, abych ve spolupráci s ředitelkou ZŠ a MŠ Krásná Lípa, p. o. RNDr. Ivanou Preyovou připravil návrh odpovědi. Ten rada města následně schválila usnesením RM č. 30 - 01/2016 ze dne 11. 7. 2016.

Úvodem bychom rádi zdůraznili, že trváme na tom, že **naše jednání nebylo diskriminační a nevedlo k segregaci romských žáků. Rozdělení dětí do tříd bylo uskutečněno dle předchozí docházky do našeho předškolního vzdělávání.** Domníváme se, že tak **bylo učiněno legitimním, logickým a naprosto přirozeným způsobem, v souladu s platnou zákonnou úpravou.** Došlo tak k přirozené diferenciaci dětí do kolektivů s podobnou úrovní připravenosti, zkušenostmi a s návyky na pedagogické působení. Toto řešení bylo zvoleno s ohledem na naše zkušenosti z minulých let, kdy děti, které se neúčastnily předškolního vzdělávání, výrazně zaostávaly za svými ostatními spolužáky a nedokázaly v průběhu školního roku vyrovnat tento hendikep a jejich školní výsledky nebyly uspokojivé. Není nevýznamné, že kolektiv tyto žáky akceptuje jen obtížně a oni sami se pak necítí komfortně. **Konkrétně v loňském roce z 6 takových dětí, 5 neprospělo!**

Již při Vaší osobní návštěvě u nás v Krásné Lípě 31. 5. 2016, jsme se Vám pokusili vysvětlit celou situaci v širších souvislostech.

Krásná Lípa se nachází ve výrazně sociálně a ekonomicky postiženém regionu Šluknovska. Je uváděna jako obec se sociálně vyloučenými lokalitami. Dlouhodobě se potýkáme s vysokou nezaměstnaností, malou nabídkou pracovních příležitostí, nízkou vzdělaností, odchodem mladých a vzdělaných občanů atd. Situace v Krásné Lípě, která má

www.krasnalipa.cz

cca 3,5 tis. obyvatel je navíc komplikována poměrně početnou romskou menšinou (cca 15%). Co konkrétně to pro obec znamená, není třeba detailně rozepisovat. Z toho vyplývá mj. i zvyšující se poměrné zastoupení dětí romského etnika v naší škole. To se přibližuje odhadem již k 25%!!! Je doložitelným jevem, že děti majoritní části obyvatelstva do naší školy z podstatné části nenastupují, popř. ji opouští v průběhu vzdělávání a odchází do škol v okolí. **Zároveň výrazně poklesla populační křivka. Z loňských a předloňských 52, resp. 54 prvňáků se dostáváme na letošních 35 a dále klesající počet až na 26 dětí v roce 2020!!! Např. pro příští školní rok očekáváme v 1. ročníku, že kromě jedné třídy s alternativními metodami výuky s cca 21 žáky, budeme mít již jen jednu běžnou třídu s 16 žáky, ale z toho bude většina dětí ze sociálně vyloučeného prostředí!!!** Jiné tu prostě nejsou! To, že navíc tyto děti, v převážné většině, přichází do základního vzdělávání nepřípravené, ač je jim z naší strany nabízeno předškolní vzdělávání (a v případě naší obce i další způsoby přípravy – předškolní klub v našem Komunitním centru), je známý a jasný fakt. Ten jsme se například pokusili eliminovat i zřízením přípravné třídy, kterou budoucí prvňáčci navštěvují. Docházka těchto dětí je však spíše symbolická.

V podstatě již 20 let se problematice věnujeme v celé šíři, kdy se snažíme sociálně vyloučené osoby integrovat řadou opatření např. v zaměstnanosti – využíváním tzv. veřejně prospěšných prací, dříve také veřejné služby, v rekvalifikačních kurzech atp. Realizovali jsme dlouhou řadu projektů i prostřednictvím naší příspěvkové organizace Kostka Krásná Lípa, kterou jsme mj. zřídili právě z důvodu realizace sociálních služeb, vzdělávání, terénní práce atp. Řešíme problematiku prevence kriminality, práce s mládeží, doučování, provozujeme předškolní klub Včelka i nízkoprahové zařízení pro mládež T-klub. Po dvě období jsme spolupracovali s APSZ. K další spolupráci jsme již opakovaně nebyli vybráni s odkazem na zvládnutou a dobrou situaci.

Je paradoxní, že v minulých letech jsme byli za náš přístup k integraci romské menšiny i k sociálnímu začleňování opakovaně oceňováni a dávani za vzor a příklad dobré praxe. Návštěvy ministra pro lidská práva Michaela Kocába, opakovaně ředitele Agentury pro sociální začleňování Martina Šimáčka, velvyslance USA Normana Eisena nebo velvyslance Norska Jense Eikaase či Nizozemského království Lucase von Hoorna, stejně tak i Vaše návštěva, v době kdy jste byla předsedkyní Českého helsinského výboru, nebo naše opakovaná účast na odborných konferencích atd. jsou toho dokladem. K této komplikované oblasti přistupujeme velmi komplexně i nadále a základní škola je radnici v našich aktivitách významným partnerem.

Je pro nás nepochopitelné, že do dnešního dne jsme nebyli seznámeni s vlastní stížností na naše jednání, která byla Vašemu úřadu adresována. Podotýkám, že nás nezajímá identita stěžovatele, ta vyplynula z následné medializace problému. Na okraj pouze uvedu, že je velmi zarážející, že se žádný z rodičů nedostavil osobně a svoji případnou nespokojenost mi nesdělil. V mnoha jiných případech se tak děje naprosto běžně.

Podobně překvapivé pro nás bylo, že Vy a Vaši spolupracovníci jste v Krásné Lípě opakovaně prováděli šetření a ani v jednom případě jste se nepokusili kontaktovat ředitelku školy s žádostí o vysvětlení či poskytnutí informací. Nestalo se tak ani dodatečně. Minimálně

jestli si mohli ověřit některá fakta a nebylo by zřejmě nutné nám zasílat zbytečně některá z doporučení. Především ve věci ustanovení koordinátora desegregace, podpůrných opatření, zajištění bezpečného klimatu atd. Konkrétně uvedu v komentářích k jednotlivým doporučením. Stejně tak byste dostali komplexní informaci ke způsobu rozdělení žáků do prvních tříd, kdy chybně ve svém dopisu uvádíte, že jsem zmínil, že kritériem pro rozdělení byl jejich výsledek v tzv. testu školní zralosti. Uvedl jsem však, bohužel nepřesně, že jedním z kritérií byly i výsledky dítěte u školního zápisu.

Komentář k jednotlivým doporučením:

- Výběr žáků za účelem desegregace

V návrhu je uvedeno rozdělit žáky po 6 - 7 do tří tříd.

Především odmítáme používat výraz desegregace, neboť dle našeho názoru nedošlo k segregaci.

Je potřeba říci, že jsme ve školním roce 2014/2015 v první třídě měli šest dětí se speciální potřebou vzdělávání (SVP) a v praxi jsme ověřili, že překročení počtu navrhovaného vyhláškou je vysoce rizikové a situace ve třídě není dobrá pro žádné z dětí. **Děti s SVP výukově selhávaly, zbytek dětí nemohl postupovat podle svých potřeb a především se neustále řešily výchovné problémy.**

Ponecháme stranou, že Váš návrh nevychází ani početně, protože do stávající třídy s alternativní výukou není možné tyto děti z 1. A dodatečně včlenit – jde o naprosto jiný způsob výuky, s řadou atypických prvků. **Alternativní třída je prostě úplně odlišná.** Po navrhovaném rozdělení skupinek 6 -7 žáků do obou zbývajících běžných tříd by nám zůstalo 9 nikam nezařazených žáků (23-7-7= 9).

Navíc bychom takto uplatnili rozdělení z hlediska etnicity! Toto musíme důrazně odmítnout. Klíčem k rozdělení mohou být výhradně schopnosti žáků, nikoli zda jsou shodou okolností romští či vietnamští apod.!

- Ustanovení koordinátora desegregace

Především odmítáme opakovaně používat výraz desegregace, neboť dle našeho názoru nedošlo k segregaci.

Přesto uvádíme, že naše základní škola je zapojena na základě podepsaného Memoranda o spolupráci do projektu **Kampaň proti rasismu a násilí z nenávisťi**, jehož realizátorem je v letech 2014 -2017 Odbor pro sociální začleňování Úřadu vlády ČR (Agentura pro sociální začleňování), a jehož dílčí část se týká vzdělávacích a podpůrných (projektových) aktivit pro žáky a pedagogické pracovníky a vytvoření metodických materiálů.

Jedná se projekt s cílem zavedení mediace do škol, ve kterém je celkem 10 pilotních škol z ČR - 5 z Ústeckého a 5 z Moravskoslezského kraje.

Získáme takto 2 pedagogy s touto specializací.

Nicméně nám nic nebrání, obrátit se případně, na základě Vašeho doporučení i na Agenturu pro sociální začleňování, zda by nám dokázala v dané věci případně poskytnout další podporu.

- Zajištění nárokových podpůrných opatření od 1. 9. 2016

Je potřeba vysvětlit, že část podpůrných opatření, tzv. první stupeň stanovuje škola. Toto se děje po celý školní rok formou tzv. plánů podpory. Teprve druhý až pátý stupeň podpory stanovuje Školské poradenské zařízení (ŠPZ) – Pedagogicko-psychologická poradna nebo Speciální pedagogické centrum. Děti, u nichž je potřeba druhý a vyšší stupeň podpory jsou samozřejmě již klienty ŠPZ a jsou u nich podpůrná opatření (individuální plány, asistent pedagoga) již nyní využívána, není tedy potřeba toto v tuto chvíli řešit.

Šetření žáků v PPP (Pedagogicko psychologické poradny) či SPC (Speciálního pedagogického centra) se ve spolupráci se zákonným zástupcem uskutečňuje vždy v průběhu školního roku, protože pokud poradna doporučí asistenta pedagoga, může ředitelka školy žádat krajský úřad o souhlas se zřízením funkce AP nejpozději do 31. 5., pokud žádá nově a do 30. 6., pokud žádá o souhlas opakovaně.

V současné době má škola odeslanou žádost pro zřízení funkce asistenta pedagoga ve třídě I. A pro jednoho žáka - nově a pro dva žáky opakovaně.

Jedná se o běžnou třídu, ne speciální, proto není potřeba, aby všichni žáci byli šetřeni, řada žáků v I. A nepotřebuje podpůrná opatření.

Podotýkáme, že **podmínkou návštěvy poradenského zařízení je souhlas zákonného zástupce, který je velmi problematické ve většině, i evidentně vhodných případech, získat. Již v letošním školním roce byly v předmětné třídě 2 děti s individuálním vzdělávacím plánem a 4 děti s plánem podpory vzdělávání!**

- Doučování během letních prázdnin

Doučování dětí je díky informačnímu propojení s p. o. Kostka Krásná Lípa zajišťováno již dlouhou dobu a rodiče mají možnost v konzultačních hodinách třídních učitelů i školní speciální pedagožky přijít se poradit, jak svému dítěti pomoci.

Doučování o prázdninách **speciální pedagog nedoporučuje s ohledem na psychohygienu dítěte.** Doba prázdnin má být využita na společně prožitý čas rodičů s dítětem bez školních povinností, aby dítě mohlo načerpat síly ke školní práci. Je mnohem účinnější a přirozenější čerpat další podněty a informace v kontaktu s rodiči, rodinou, nejlépe formou her, rozhovorů, společných výletů, vyprávění, čímž se u dětí přirozeně rozvíjí a upevňují získané dovednosti.

Přesto jsme provedli zjištění zájmu u rodin dětí z 1. A. Výsledkem bylo, že na schůzku rodičů, která byla svolána za účelem vyhodnocení průběhu vzdělávání a dalšího postupu, se dostavili jen 4 zákonní zástupci!

Přesto případně požádáme APSZ, zda by nám mohla v této věci pro další období pomoci, např. zajištěním finančních prostředků a vhodných pracovníků.

- Koordinovaný postup při přestupech žáků do základních škol v Rumburku

Na základě Vašeho doporučení jsem oslovil starostu města Rumburk Ing. Jaroslava Sykáčka. Naši žádost o koordinaci projednala Rada města Rumburk a bylo nám v zásadě sděleno, že **Město Rumburk jako zřizovatel nemůže zasahovat do kompetencí ředitelů základních škol a také nemůže ovlivnit volbu zákonného zástupce žáka.** Stanovisko města Rumburk je v kopii přílohou tohoto dopisu.

- Zajištění bezpečného klimatu v desegregovaných třídách

Opět především odmítáme používat výraz desegregace, neboť dle našeho názoru nedošlo k segregaci. Navíc již je takto předjímano, že by ve třídách mělo hrozit automaticky nějaké nebezpečí.

Přesto uvádíme, že zjišťování klimatu a následné práci se třídou včetně práce se šikanou se věnujeme dlouhodobě a systematicky. Pokud řešení přesahuje naše možnosti, zveme ke spolupráci kolegy z PPP. Jsme přesvědčeni, že s těmito jevy umíme odborně pracovat.

Od roku 2009 máme ve škole školní poradenské pracoviště (dále jen ŠPP), které zajišťuje mimo jiné i aktivity školy směřující k bezpečnému klimatu ve škole.

ŠPP je tvořeno speciální pedagožkou, metodičkou prevence a výchovnou poradkyní. Schůzky ŠPP probíhají pravidelně 1x týdně, 1 x za dva měsíce je přizvána i sociální pracovnice příspěvkové organizace Kostka Krásná Lípa. Jedním z úspěchů spolupráce na linii základní škola - Kostka Krásná Lípa, p. o. – OSPOD, bylo svolání případové konference.

V letech 2010-2012 byla škola zapojena do projektu Centrum podpory inkluzivního vzdělávání, jehož výstupem byl i Školní podpůrný program, který pro školu zpracovalo Centrum pro podporu inkluzivního vzdělávání v Mostě a který obsahuje i podrobnou metodiku k řešení šikany ve škole!

- Situace v nových prvních ročnících

Zřízením třídy s alternativním způsobem výuky jsme nabídli, podotýkám všem rodičům jako další, atraktivní a moderní možnost volby vzdělávání. **To, že o tento způsob výuky neprojevil zájem nikdo z romských rodičů, nebyla naše chyba.** Navíc celou situaci dále zkomplikovalo nepravdivé tvrzení Školní inspekce, že se jednalo o zpoplatněnou výuku. Opakovaně uvádím, že šlo o příspěvek stanovený a vybíraný svobodným rozhodnutím rodičů žáků této třídy, mimo ekonomiku ZŠ! Z tohoto příspěvku nebyly hrazeny školní pomůcky ani provoz školy. Hrazeny byly, podobně jako v jiných školách, např. divadelní představení, exkurze, materiál na vyrábění apod.

Není v personálních možnostech školy zajistit Vámi navrhované alternativní vyučování v obou nových prvních třídách. Je složitým úkolem najít i jen jednoho nezbytného a vhodné učitele, který by byl schopen takového způsobu výuky. Na učitele takové alternativní třídy jsou kladeny zvýšené nároky a takových v našem regionu skutečně není mnoho. V dalších letech by se tento problém jen dále násobil. Navíc z mnohých osobních kontaktů s romskými rodiči je zřejmé, že tento způsob výuky jim nevyhovuje, nikoli kvůli neustále nepravdivě manipulovanému poplatku, ale především formou výuky, se kterou nemají osobní

zkušenosti – mají pocit, že si děti v alternativní třídě jen stále hrají a nic pořádného se nenaučí.

Na základě vyhodnocení zkušeností z právě proběhlého roku konstatuji, že šlo o mimořádně úspěšný počín, který rozšířil významně nabídku výuky v naší škole a zároveň, po mnoha letech, přinesl trend, kdy v naší škole chtějí vzdělávat své děti i rodiče z okolí. Doposud čelíme trendu naprosto opačnému.

Mohu však uvést, že po intenzivním jednání s jednou romskou rodinou bude jejich dítě zařazeno do třídy s alternativním způsobem výuky!

Závěrem si dovoluji uvést, že **naš původní záměr se daří naplňovat a děti, až na minimální výjimky, z naší školy neodchází.**

Naopak **situace, do značné míry uměle vyvolávaná aktivisty, poškozují nejen atmosféru ve škole, ale zpochybňuje i naše ostatní dosavadní, náročné a velmi komplikované snahy na poli boje se sociálním vyloučením!** Opakované šetření Školní inspekce (3x tento školní rok!!!, vždy jiný inspekční tým, šetřící stále dokola stejné věci ve stejných třídách, a to s velmi nestandardním průběhem, připomínající spíše „Školní inkvizici“) rovněž celé situaci nepomáhá. Pokud není škole státem poskytována dostatečná finanční podpora, logicky nemůže zajistit dostatek potřebných asistentů pedagoga, speciálních pedagogů a dalších pedagogických pracovníků. A obávám se, že ani v případě dostatečného finančního zajištění, takové odborné pracovníky v našem regionu najít nedokážeme. Je pak liché nám toto dávat za vinu. Jde o obecný jev a řešit jej musí především Vláda ČR.

Vážená paní Šabatová,

dovoluji mi požádat Vás o pečlivé a komplexní zvážení situace v Krásné Lípě. Domnívám se, že Vámi zmiňovaná případná antidiskriminační žaloba by neprospěla relativně klidné atmosféře, kterou se nám daří v našem městě dlouhodobě udržovat. Myslím, že by bylo vhodné hodnotit naše kroky až s určitým časovým odstupem. Příčinu stávajícího stavu, kdy romští rodiče, bohužel ve většině, projevují o vzdělání svých dětí velmi malý zájem, podobně i o předškolní a mimoškolní aktivity, by měl urychleně řešit především stát, který na „zabezpečení“ těchto rodin vydává neúčinně a nesystematicky miliardové částky ze svého rozpočtu. Nutno poznamenat, že s minimální kontrolou efektivity jejich vynakládání a s podobně minimálními pozitivními výsledky.

V úctě

Jan Kolář
starosta města

MĚSTO KRÁSNÁ LÍPA
Masarykova 246/6
407 46 Krásná Lípa (9)